

[Startside](#) > ... > [Lovgivning Og Retspraksis](#) > [National Lovgivning](#) > [Austria](#)

National lovgivning

Indholdet er leveret af

Østrig

Østrig

Indledning — Denne side giver oplysninger om det østrigske retssystem og giver et overblik over østrigsk ret.

Retskilder

Retlige instrumenter — beskrivelse

Østrigsk ret er for størstedelens vedkommende skreven ret.

Ud over den nationale forbunds(forfatnings)ret har de ni delstater i henhold til den østrigske forbundsforfatning hver sin delstats(forfatnings)ret. Delstatsforfatningsretten skal være i overensstemmelse med forbundsforfatningsretten og er derfor underordnet denne. En sådan rangorden findes dog principielt ikke mellem bestemmelser i forbunds- (*Bundesgesetz*) og delstatslovgivningen (*Landesgesetz*). Delstaterne har på de områder, der hører under deres kompetence, siden 1988 haft beføjelse til at indgå folkeretlige traktater. Udenrigsanliggender varetages dog stadig primært på forbundsniveau.

Sædvaneret og retspraksis

Sædvaneret spiller kun en meget begrænset rolle.

Afgørelser truffet af de øverste domstole udstikker vigtige rettesnore for retsanvendelsen og har stor betydning, men retspraksis anerkendes ikke formelt som retskilde.

Foranstaltninger truffet af lokale myndigheder

I princippet anerkender den offentlige myndighed love (den lovgivende magts udøvelse af offentlig myndighed), administrative retsakter (den udøvende magts udøvelse af offentlig myndighed) og retsafgørelser (retsvæsenets udøvelse af offentlig myndighed) som udøvelse af offentlig myndighed, dvs. som retsakter, der vedrører myndigheders afgørelser.

Lovgivningen præciserer de administrative retsakter, som de administrative myndigheder har beføjelse til at vedtage. Dette kan f.eks. omfatte vedtagelse af afgørelser (individuelle retsakter) eller forordninger (generelle retsregler). Retsakter, der vedtages som led i udøvelsen af direkte kommandobeføjelser og administrativ tvang, forekommer også, når det f.eks. i forbindelse med politioperationer er nødvendigt med øjeblikkelig indgriben fra myndighedernes side for at forebygge risici.

Internationale retskilder og EU-retten

Østrigsk forfatningsret bestemmer, at almindeligt anerkendte folkeretlige regler udgør en integrerende del af forbundsretten og fastsætter, at internationale traktater skal indarbejdes i den østrigske retsorden (generel eller specifik omsætning). Traktatbestemmelers placering i det nationale retssystem afhænger af indholdet.

Folkeretlige traktater, der ændrer eller supplerer forfatningen, skal vedtages af Østrigs nationalråd (*Nationalrat*) med samme kvalificerede flertal som forbundsforfatningslove. Traktater, der ændrer eller supplerer lovgivning,

kræver samme flertal som almindelig lovgivning.

Folkeretlige traktater indgås principielt af forbundspræsidenten på forslag af forbundsregeringen eller en forbundsminister med bemyndigelse fra regeringen. Internationale politiske traktater og traktater, der ændrer eller supplerer loven, skal forhåndsgodkendes af nationalrådet (*Nationalrat*). Forbundspræsidenten kan bemyndige forbundsregeringen eller de ansvarlige medlemmer af regeringen til at indgå visse former for folkeretlige traktater, der hverken er af politisk art eller ændrer eller supplerer loven.

Siden Østrigs tiltrædelse til Den Europæiske Union den 1. januar 1995 har den grundlæggende retsorden for det østrigske retssystem ikke kun været bestemt af østrigsk forfatningsret, men også af EU-retten (forfatningsmæssig dualisme). Den fremherskende opfattelse er, at EU-retten går forud for national ret, også almindelig forbundsforfatningsret, men ikke forud for forbundsforfatningens grundprincipper.

Vigtigste retsakter/lovgivning

Civilret

I civile sager udøves kompetencen i første instans normalt af distriktsretterne (*Bezirksgericht*) og delstatsretterne (*Landesgericht*). Uden for Wien behandler distriktsretter og delstatsretter også handelssager. Desuden har delstatsretterne til opgave at behandle arbejdsretlige sager og sager om social sikring. Kun Wien har sin egen distriktsret for sager vedrørende erhvervslivet (*Bezirksgericht für Handelssachen Wien*), sin egen handelsret (*Handelsgericht Wien*) og sin egen arbejds- og socialret (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*).

Kompetencen er i princippet fordelt mellem retterne alt efter sagens art (materiel kompetence) og, for så vidt angår alle spørgsmål, der ikke er fordelt mellem distriktsretter og delstatsretter, alt efter tvistens værdi. Sagens art har altid forrang frem for værdikriteriet.

Distriktsretterne har kompetence afhængigt af sagens art, f.eks. i de fleste familieretlige eller lejeretlige tvister. De regionale domstole har kompetence afhængigt af sagens art, f.eks. i tilfælde af tvister i forbindelse med loven om erstatningsansvar vedrørende atomkraft (*Atomhaftpflichtgesetz*), loven om statens ansvar (*Amtshaftungsgesetz*), loven om beskyttelse af personoplysninger (*Datenschutzgesetz*) samt konkurrencelovgivningen og ophavsretslovgivningen. Distriktsretterne har kompetence i sager, hvor kravets værdi er mindre end eller lig med 15 000 EUR, mens de regionale domstole har kompetence i sager, hvor kravets værdi overstiger 15 000 EUR.

Enhver person har et almindeligt retsværneting baseret på sit personlige tilhørsforhold til en juridisk myndighed. I princippet skal søgsmål anlægges ved sagsøgtes almindelige retsværneting. Det almindelige retsværneting for en privatperson er som hovedregel fastsat til at være det sted, hvor vedkommende har bopæl eller sædvanligt opholdssted, men en person kan have mere end ét almindeligt retsværneting. Det almindelige retsværneting for en juridisk person afhænger normalt af det sted, hvor den juridiske person har sit vedtægtsmæssige hjemsted.

Handelsret

Kun Wien har særlige civile domstole i handelssager, nemlig *Bezirksgericht für Handelssachen Wien* og *Handelsgericht Wien* samt en civil domstol med speciale i arbejdsretlige- og socialretlige sager, nemlig *Arbeits- und Sozialgericht Wien*. I alle andre distrikter behandles handelssager og arbejdsretlige sager samt sager om social sikring ved de almindelige domstole. Den stedlige kompetence i handelssager, arbejdsretlige sager og sager om social sikring er generelt omfattet af de almindelige civile retsplejeregler.

Forvaltningsret

Forvaltningsretten regulerer i sin generelle struktur som "offentlig" ret organiseringen af administrative organer og forvaltningsmyndighedernes procesret, men også forholdet mellem staten og dens borgere, borgernes adfærdsforpligtelser og de materielle kriterier for den offentlige forvaltnings afgørelser. Eksempler på de mange specifikke områder af forvaltningsretten omfatter retsreglerne vedrørende statsborgerskab, udlændinge, politi og byggeri.

Ud over strafbar adfærd regulerer den administrative strafferet, hvad der udgør en administrativ overtrædelse af den administrative strafferet.

Andre områder af forvaltningsretten omfatter bestemmelser om administrative procedurer og (administrativ) retsbeskyttelse. Afgørelser truffet af administrative myndigheder, f.eks. administrative afgørelser, kan indbringes for forvaltningsdomstolene.

De retlige instrumenters hierarki

Forbundsforfatningslovgivning skal vedtages af et flertal på to tredjedele af de afgivne stemmer i nationalrådet, og mindst halvdelen af medlemmerne skal være til stede.

Lovgivningen skal udtrykkeligt være angivet som en "forfatningslov" eller "forfatningsbestemmelse".

Bestemmelser i forbundslovgivningen kræver, at mindst en tredjedel af nationalrådets medlemmer er til stede, og at der er et simpelt flertal af de afgivne stemmer.

1. Forbundsforfatningens grundprincipper

Følgende grundprincipper i den østrigske forbundsforfatning udgør de vigtigste principper i det østrigske retssystem:

- det demokratiske princip
- princippet om magtens deling
- retsstatsprincippet
- det republikanske princip
- forbundsstatsprincippet
- det liberale princip.

Tilsammen danner disse principper den forfatningsmæssige grundstruktur.

De er afgørende ud fra et forfatningsmæssigt synspunkt. Der er tale om en grundlæggende forfatningsændring og en forpligtelse til at afholde en folkeafstemning, såfremt en ændring af forfatningen medfører, at et af de grundlæggende principper, som forfatningen hviler på, tilsidesættes, eller forholdet mellem disse principper forskydes på afgørende vis.

2. Primær og sekundær EU-ret

Med Østrigs tiltrædelse af EU den 1. januar 1995 var det nødvendigt med en grundlæggende ændring af den østrigske forbundsforfatning. Østrigs retssystem har siden tiltrædelsen ikke kun været bestemt af østrigsk forfatningsret, men også af EU-retten (forfatningsmæssig dualisme). Den fremherskende opfattelse er, at EU-retten går forud for national ret, også almindelig forbundsforfatningsret, men ikke forud for forbundsforfatningens grundprincipper.

3. "Almindelig" forbundsforfatningsret

Forfatningsretten opstiller "spillereglerne" for den politiske proces, idet den fastsætter:

- lovgivningsproceduren
- de øverste organers stilling i staten
- det indbyrdes forhold mellem forbundsstat og delstater, når det gælder lovgivning og håndhævelse
- domstolenes kontrol med statens handlinger.

4. Forbundslove

Forfatningens grundprincip om retsstaten binder hele den udøvende magt i forvaltningen og retsplejen til loven. Forbundsforfatningen fastsætter fordelingen af lovgivningsbeføjelser mellem forbundsstaten og delstaterne.

5. Bekendtgørelser

Bekendtgørelser (*Verordnungen*) er generelle forskrifter, der udstedes af forvaltningsmyndigheder, og som er bindende for alle borgere. Forfatningen giver en generel hjemmel til at vedtage gennemførelsesbekendtgørelser, som præciserer de regler, der er fastsat i mere generelle bestemmelser, normalt i almindelige love.

Bekendtgørelser kan kun ændre eller supplere loven, når forfatningen giver udtrykkelig hjemmel hertil.

6. Kendelser

Kendelser (*Bescheide*) er primært forvaltningsinstrumenter til gennemførelse af love, som er rettet til en eller flere nærmere angivne personer.

Lovgivningsprocedure

Lovgivningsinitiativ

Forslag til forbundslove fremsættes med henblik på vedtagelse i nationalrådet.

Et borgerinitiativ kan i øvrigt fremsættes for nationalrådet, hvis det er underskrevet af 100 000 stemmeberettigede eller en sjettedel af de stemmeberettigede borgere i tre delstater.

I praksis fremsættes de fleste lovforslag af forbundsregeringen. Lovforslag fra forbundsregeringen skal vedtages enstemmigt af forbundsregeringen (i ministerrådet). De udarbejdes af den ansvarlige minister, og inden de godkendes af regeringen, indhentes kommentarer fra andre organer, f.eks. delstaterne eller interessegrupper.

Vedtagelse af en lov

Når lovforslagene er vedtaget i nationalrådet, skal de godkendes af forbundsrådet (forbundsfinanslove skal dog ikke forelægges forbundsrådet). Forbundskansleren forelægger så præsidenten forslaget til stadfæstelse.

Et flertal af medlemmerne af nationalrådet kan også kræve en folkeafstemning. Lovforslaget, som allerede er vedtaget af nationalrådet, skal så godkendes ved en folkeafstemning, inden det stadfæstes.

En grundlæggende forfatningsændring kræver også en folkeafstemning.

Præsidenten bekræfter, at et lovforslag er vedtaget i overensstemmelse med forfatningen, ved at underskrive det. Denne stadfæstelse kontrasigneres af forbundskansleren.

En lov kan ophæves enten udtrykkeligt (formel ophævelse) eller ved vedtagelse af ny lovgivning, der indholdsmæssigt er i strid med den ældre bestemmelse (faktisk ophævelse), uden at denne udtrykkeligt ophæves (*lex posterior derogat legi priori*). En specialregel går forud for en generel regel. Det kan også fastsættes i en retsforordning, hvor længe den er gyldig.

Bekendtgørelse, offentliggørelse og ikrafttræden

Efter forbundspræsidentens underskrift (for at bekræfte lovens forfatningsmæssighed) og forbundskanslerens kontrasignatur offentliggøres forbundsloven i statstidende.

Medmindre det er udtrykkeligt fastsat i en forbundslov, at den gælder med tilbagevirkende kraft, eller at den gælder fra en bestemt dato, træder den i kraft dagen efter dens offentliggørelse i statstidende.

Metoder til afgørelse af konflikter mellem forskellige retskilder

Som et udtryk for det grundlæggende retsstatsprincip har forfatningsdomstolen (*Verfassungsgerichtshof*) beføjelse til at prøve loves forfatningsmæssighed og lovligheden af bekendtgørelser ("legalitetskontrol").

Forfatningsdomstolen træffer også afgørelse i "kompetencekonflikter", f.eks. mellem domstole og administrative myndigheder, organer i delstaterne og føderale organer, der påberåber sig eller frasiger sig deres kompetence i samme sag.

Inden for rammerne af sine "beføjelser til at fastsætte kompetencen" træffer forfatningsdomstolen også bindende afgørelser om, hvorvidt en lovgivningsmæssig retsakt eller en gennemførelsesretsakt henhører under forbundsstatens eller delstaternes kompetence.

Anvendelse af en trinøjere ret har ikke prioritet.

Juridiske databaser (med relevante links)

Er der gratis adgang til databasen?

Ja, det er der. Lovgivning og retspraksis kan konsulteres gratis online via forbundsstatens juridiske informationssystem (*Rechtsinformationssystem des Bundes* – RIS) på adressen <https://www.ris.bka.gv.at/>.

Hvilke sprog er den tilgængelig på?

Databasen er i princippet kun tilgængelig på tysk. En startside på engelsk giver adgang til nogle generelle oplysninger og et udvalg af lovgivningstekster på engelsk [jf. linket: [RIS Legal Information System \(bka.gv.at\)](https://www.ris.bka.gv.at/)].

Hvilke søgekriterier har jeg til rådighed?

Den database, der ligger til grund for forbundsstatens juridiske informationssystem (*Rechtsinformationssystem* – RIS), er opdelt i forskellige applikationer såsom "konsolideret forbundslov", "konsolideret regionallov", "[Autentisk forbundsstatstidende siden 2004](#)", "[Officielt nationalt og føderalt tidende 1945-2003](#)" osv. Ud over oplysninger om Republikken Østrigs lovgivning (f.eks. konsolideret føderal og regional ret, retspraksis) anvendes RIS også til juridisk bindende offentliggørelse af bl.a. forbundsstatstidender (siden 2004) og regionale officielle tidender (siden 2014/2015).

Hver applikation har sin egen søgeformular, og søgemulighederne er tilpasset hver enkelt applikation. I applikationen "konsolideret forbundsret", som er den mest udbredte, kan søgningen således bl.a. afgrænses på grundlag af kriterierne "søgeord", "titel, forkortelse", "offentliggørelsesorgan", "type lovbestemmelse", "indeksnummer", udløbsdato og tidsmæssig rækkevidde. Det er også muligt at foretage en fritekstsøgning i alle data (i det omfang de er skrevet på tysk).

Forskellige vejledninger i delvise applikationer findes under "Hilfe/Kontakt" (Hjælp/kontakt). En RIS-søgemanual (jf. linket [HandbuchBgblAuth.pdf \(bka.gv.at\)](#)) giver f.eks. mulighed for at søge i føderale officielle tidender i deres juridisk bindende offentliggjorte udgave ("autentisk").

■ Sidste opdatering: 21/10/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.